

SV. PŘIJÍMÁNÍ

Napsal

Msgr. LOUIS GASTON SÉGUR

Přeložila

HEDVIKA VÁVROVÁ, r. S. C. J.

Podíl údů „Dědictví Svatojanského“ na rok 1932
číslo 4.

V PRAZE 1932.

Nákladem „Dědictví sv. Jana Nepomuckého.“ — Tiskem
Cyrillo-Methodějské knihtiskárny V. Kotrba.

NIHIL OBSTAT.

Antonius Stríž,
censor.

IMPRIMATUR.

Pragae, die 21. Septembris 1931.

Prael. Mauritius Pícha,
vicarius capitularis.

Nr. 11990.

Při uveřejnění této knížky není mým účelem poučovati nevěrce, ale pravé křesťany posílit v zbožnosti a v důvěře. Rád bych je přivedl k lepšímu poznání této nevýslovné Svátosti lásky a tím naplnil jejich srdce radostí, i ukázal jasně, jak liché jsou všechny předsudky, které dosud tak často nás vzdalovaly božské Eucharistie.

Rád bych též pomohl všem dobrým kněžím, kteří pracují na oživení ducha zbožnosti, aby bývalou horlivost opět roznítily častým sv. přijímáním, které posvětilo již první křesťany. Rád bych konečně podle svých slabých sil přispěl k velkému dílu křesťanského obrození, o něž se dnes zajímá každý z nás, které však pouze divem milosti Boží může dojít svého uskutečnění. Dnes více než kdy jindy potřebujeme světců; a ty vychovává jediné sv. přijímání.

Myšlenky tu podané jsou — nepochybuji o tom — myšlenkami Církve katolické, Matky a Učitelky pravé zbožnosti a pravé víry. Proto podávám je s úplnou bezpečností; prospějí-li ti a potěší-li tě, pak tě prosím jménem božského Spasitele, abys je šířil kolem sebe rozšiřuje toto pokorné dílko, jež posvěcuji přesvaté Matce Boží.

[Dovolil jsem si položit tuto knížku k nohám nejvyššího Pastýře. Jeho Svatost ráčila jí udělit převzácné sankce a schválit bez výjimky myšlenku i učení. Apoštolské breve z 29. září r. 1860 začíná takto: „Předrahý synu! S potěšením přijali jsme věnování této knížky, i blahopřejeme k chvalitebné a zbožné horlivosti, s kterou hledíš povzbudit věřící k častému přijímání Eucharistie . . .“

Když později — dovoluji si na to zvláště čtenáře upozorniti — počátkem postní doby r. 1861, sv. Otec podle dávného zvyku v jistém sále vatikánském přijímal postní kazatele, aby je rozeslal do různých kostelů římských a udělil jim k tomu svého požehnání, rozdal jim při tom italský překlad tohoto malého pojednání řka, že ta malá knížka, přišlá z Francie, způsobila již mnoho dobrého, že každé dítě mělo by ji dostati k prvnímu sv. přijímání, poněvadž obsahuje správné zásady o sv. přijímání, jak jim rozumí církevní sněm Tridentský, a jichž uskutečnění přeje si Jeho Svatost. Toto drahocenné schválení bylo mi doneseno očitým svědkem, římským knězem, jedním ze zmíněných kazatelů.]

Pravý pojem svatého přijímání.

Pán náš Ježíš Kristus jest v Eucharistii přítomen skutečně a celý. Tak učí víra katolická, tak věřili všichni křesťané, kteří vždy vzdávali nejsvětější Svátosti úctu božskou. Nejsvětější oslavené a nebeské tělo Ježíše Krista zjevuje se v podobě sv. Hostie, která po všechny časy spočívá na našich oltářích, aby tu byla středem bohoslužby a svatým přijímáním skýtala našim duším onu sílu, které potřebují, aby mohly vytrvati ve spojení s Bohem. Sv. přijímání však není k tomu ustanoveno, aby nás uvedlo ve spojení s Ježíšem Kristem; mámeť Ho již v sobě milostí Boží; Onť jest v nás; tak učí Písmo svaté téměř na každé své stránce.

Není též účelem sv. přijímání, aby nám udělovalo život posvěcující milosti, t. j. onen duchovní život, který vyplývá z našeho spojení s Bohem. Kdo přistupuje ke stolu Páně, musí již žíti tímto životem, musí již býti milostí Boží spojen s Ježíšem Kristem, neb jinak by bylo jeho přijímání svatokrádeží.

Co jest tedy pravým účelem, pravým cílem sv. přijímání? Má živiti posvěcující a oživující spojení naší duše s Bohem; má udržovati a siliti v nás život duchovní a vnitřní; má nás chrániti před zemdlením na cestě a v boji života i před ztrátou oné svatosti, kterou nám udělil Bůh svatým křtem a biřmováním.

Tedy zvláštní milost svatého přijímání jest milost výživy a vytrvalosti. Proto božský Spasitel prohlašuje, mluvě o Eucharistii, že nelze bez přijímání žíti křesťanským životem: „Amen, amen, pravím vám, nebudete-li jísti těla Syna

člověka a píti Jeho krve, nebudete míti života v sobě.“¹⁾

Chce-li kdo býti křesťanem, chce-li kdo zůstatí ve spojení s Bohem, musí se utéci k Eucharistii. Jestíť s duší podobně jako s tělem: nemůže žíti bez pokrmu. Pokrm však nedává života, ale živí jej; dává mu onu sílu, kterou nazýváme zdravím. V této příčině jest tělo symbolem duše. Duše má svůj život, vyplývající z jejího spojení s Bohem skrze Ježíše Krista; spojení to sluje milost; k svému trvání potřebuje pokrmu, a tímto pokrmem jest eucharistický Ježíš, který řekl: „Já jsem chléb života. Tělo mé jest v pravdě pokrm, a krev má jest v pravdě nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.“²⁾ Duše nemůže bez sv. přijímání vytrvati v milosti Boží, rovněž jako tělo nemůže žíti bez pokrmu. Síla a zdraví těla závisí na pokrmu; svatost a síla duše závisí na svatém přijímání.

Přijímání — rozuměj dobře — není odměnou svatosti již nabyté, ale jest prostředkem k zachování milosti, k jejímu vzrůstu a k dosažení svatosti; vždy však zůstává jen prostředkem. Podobně jest i s tělesným pokrmem. Člověk nejí proto, že jest silný, ale by jím zůstal neb se stal.

A jako náleží k bytnosti hmotné výživy, aby byla častým a obvyklým konem života tělesného, tak náleží i k bytnosti sv. přijímání, aby bylo obvyklým a pravidelným konem života křesťanského.

Hle, toť onen pravý pojem, který nám dává Církev o božské Eucharistii. Proto sněm Trientský, odvolávaje se na svědectví všech křesťanských věků i církevních Otců, přeje si výslovně, by kdykoli věřící obcují Mši svaté, přijímali též svátostně a nespokojili se s pouhým přijímáním duchovním, chtějí-li hojnější měrou těžiti z ovoce přesváté oběti.³⁾

¹⁾ Jan VI. 54.

²⁾ Jan VI. 48, 56; 57.

³⁾ Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes, non solum spirituali affectu, sed

A v Římském katechismu, sepsaném na rozkaz sněmu Tridentského, úředně vydaném sv. Stolicí i schváleném četnými bullami papežskými, čteme tato slova nepopíratelné váhy a autority: „Věřící musí věděti dobře, že potřebno jest často přijímati. Ale zda mají přijímati měsíčně, týdně neb každodenně? Nelze tu stanoviti pevného a pro všecky jednotejného pravidla; sv. Augustin však podává velmi spolehlivé; když praví: „Tak žij, a bys každodenně mohl přijímati.“ Proto mají duchovní správcové často vybízeti věřící, aby nezanedbávali každodenně živiti a síliti svou duši touto svátostí, podobně jako každodenní výživou musí pečovati o tělo. Potřebujeť duše právě tak pokrmu jako tělo. Jest tedy důležitó upozorniti na nesmírné a božské výhody, jichž se nám dostává přijímáním svátostným. Bude též potřebí poukázati na lid israelský, jenž musel na poušti každodenně se živiti mannou, předobrazem Eucharistie; správcové duchovní neopominou ještě odvolati se na církevní Otce, kteří ustavičně doporučeli časté sv. přijímání. Neb nebyl sv. Augustin samojediný, který dával toto pravidlo: „Každodenně hřešíš, proto každodenně přijímej.“ Prostuduj pečlivě tuto myšlenku, i poznáš, že taký jest náhled všech sv. Otců, kteří kdy pojednávali o této otázce.“¹⁾

sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberior proveniret.“ Conc. Trid. sess. XXII. c. VI.

¹⁾ Fideles saepius iterandam Eucharistiae communionem existiment. Utrum autem singulis mensibus, vel hebdomadis, vel diebus id magis expediat, certa omnibus regula praescribi non potest; verum tamen illa est sancti Augustini norma certissima: Sic vive, ut quotidie possis sumere. Quare parochi partes erunt fideles crebro adhortari, ut quemadmodum corpori in singulos dies alimentum subministrare necessarium putant, ita etiam quotidie hoc sacramento alendae et nutriendae animae curam non abjiciant: neque enim minus spirituali cibo animam, quam naturali corpus, indigere perspicuum est. Vehementer autem proderit hoc loco repetere maxima illa et divina beneficia, quae ex Eucharistiae sacramentali communionem consequimur: illa etiam figura erit addenda, cum singulis diebus corporis vires manna reficere oportebat; itemque sanctorum Patrum auctoritates, quae frequentem hujus sacramenti perceptionem magnopere

Hle, tu jest pravda, tu vůle Boží, tu pravidlo, jež Bůh nám dává ústy své neomylné Církve. Nechť každý se jím pronikne a je-li třeba, opraví podle tohoto neklamného učení svůj osobní náhled!

Je-li jednou pro vždy tento základní princip pochopen, pak zbývá pouze ještě rozluštění několika obtíží, pro něž mnozí sebe i jiné zbavují nevýslovného dobrodiní častého sv. přijímání.

Dříve však bude potřeba poukázati na jisté důležité rozdíly:

Přijímání třikrát neb čtyřikrát v týdnu a tím spíše každodenní neb téměř každodenní, jest časté přijímání, časté ve smyslu naprostém, časté pro každého. — Přijímání v neděle a ve svátky, které sněm Tridentský radí nepřímě všem věřícím, nemožno nazvati častým přijímáním pro kněze, ani pro řeholníky a řeholnice, ani pro seminaristy a vůbec pro osoby, jež horlivě pracují o svém zdokonalení; v pravdě však jest to časté přijímání pro dítky a pro převážnou většinu křesťanů, kteří jen málo času mohou věnovati pobožným cvičením. — Přijímání měsíční neb pouze na velké svátky není pro nikoho častým přijímáním, ani pro dítky tříd nejnižších, ani pro rolníky a dělníky. Jest to dojista výborný zvyk, který třeba doporučiti všem, od nichž nemožno víc očekávati; ale nemožno to nazvati nijak častým přijímáním.

Podavše jednou pro vždy toto přesné rozlišení, můžeme přistoupiti k věci.

I.

„Kdybych chtěl častěji přijímati, musel bych býti světější než jsem.“

Chceš-li však býti světější než jsi, musíš častěji přijímati.

commendant. Neque enim unius sancti Patris Augustini ea fuit sententia: Quotidie peccas, quotidie sume; sed si quis diligenter attenderit, eundem omnium Patrum, qui de hac re scripserunt, sensum fuisse, facile comperiet. (Cat. Rom., de Euch.)

Kdo z nás dvou má pravdu? Náležíš patrně k těm, kterým sv. přijímání jest odměnou a ne prostředkem, to však, jak jsme právě pověděli, jest názor velmi bludný.

K častému a hodnému sv. přijímání jest dojista potřebí jisté svatosti. Ale jaké? Snad dokonalosti velikých světců a mučedníků? Nikoli; bylo by to ovšem žádoucí, ale nežádá se; svatost, kterou v ymáhá časté přijímání, jest přiměřena tobě i všem pravým křesťanům: jest to prostě stav milosti posvěcující i upřímná vůle, vystříhati se hříchu a Pánu Bohu velmi věrně sloužiti.

Není-li taká příprava zcela prostá? Necítíš, že Bůh i na tobě ji žádá? Žádá jí tak úsilně, že bez ní nemůžeš býti opravdovým křesťanem. Pověz jen, jaký jest to křesťan, jenž zůstává v těžkém hříchu a libuje si ve zlu? Jaký to křesťan, jaké dítě Boží, jež úmyslně se dopouští všedních hříchů a je miluje?

Jak Bourdaloue¹⁾ zaznamenal, nesmíme si másti radu s přikázáním, neb právě to nemálo uškodilo naší zbožnosti a vyprázdnilo naše kostely. Jedinou nezbytnou přípravou k důstojnému a užitečnému přijímání jest stav milosti posvěcující a pevné předsevzetí, varovati se alespoň všech hříchů těžkých i vsí příležitosti k nim. Tímto zákonem řídí se každé přijímání, časté i řídké, každodenní přijímání kněžské i velkonoční přijímání obyčejného křesťana. „Jedině smrtelný hřích,“ praví sv. Tomáš, „jest naprostou překážkou sv. přijímání.“²⁾ A Suarez dodává: „Žádný z Otců církevních neučil, že by k hodnému a prospěšnému přijímání bylo třeba podmínek dokonalejších.“³⁾ Že by tyto dokonalejší podmínky byly žádoucí, ano velmi žádoucí, kdož by osmělil se o tom pochybovat? Církev jich žádá na každém křesťanu, zvláště na těch, kdo často přijímají. Ale také lepší příprava

¹⁾ Kázání o častém přijímání.

²⁾ Ex necessitate quidem impedit hominem ab hujus sacramenti receptione solum peccatum mortale. (III. r. q. LXXX. a VII.)

³⁾ Disput. 63; sect. 3.

jest požadavkem slušnosti, rady, ale ne přísného předpisu, *ex quadam convenientia*, jak praví ještě sv. Tomáš; a dobrý vůdce duchovní, byť i ji vřele doporučoval, nežádá jí způsobem naprostým, neb jinak zbavil by duše jediného prostředku, který je uchrání snad před těžším ještě pádem. Není potřebí připomenouti, že čím častěji kdo přijímá, tím více má se starat o útlocitnější svědomí, o čistější lásku k Bohu, o velkodušnou a neúnavnou obětavost. Při každodenním přijímání rada a příkaz splývají v jedno.¹⁾

Tedy k častému a hodnému přijímání Božský Spasitel žádá pouze, abys byl pravým křesťanem, plným vůči němu upřímné dobré vůle. Máš tuto dobrou vůli? Odpověz svědomitě! Nemáš-li ji, musíš se postarat, abys ji měl, neb jinak by ses zpronevěřil svatým závazkům svého křtu; máš-li ji, proč bys nešel k přijímání, abys ji upevnil a rozmnožil? S tímto jasným a nevývratným závěrem obracel se na věřící v Cařihradě jejich velký arcibiskup a učitel, sv. Jan Zlatoústý. „Bud' jste v milosti Boží,“ řekl jim, „neb nejste. Jste-li, proč byste nešli ke sv. přijímání, které jest ustanoveno, aby vás v ní udrželo? Jste-li však ve hříchu, proč nešli byste očistit se dobrou zpovědí a potom nepřistoupili i ke stolu Páně, kde se vám dostane potřebné síly, abyste již neklesli?“

II.

„Nejsem hoden přistupovati tak často k Bohu ve sv. přijímání.“

Kdyby tento důvod byl pravdivý, nesměli bychom vůbec nikdy přijímati, neb, jak dí sv. Ambrož, „nejsme-li hodni každodenně přijímati, zda za rok budeme hodni?“²⁾

¹⁾ Viz k lepšímu porozumění knížku savojského missionáře „Nebe otevřené.“

²⁾ De Sacramentis, lib. V. c. IV.

Pravíš, žes nehoden; ale nevíš, že čím více se vzdaluješ Ježíše Krista, tím více jsi nehoden k Němu se přiblížit?

Tvé chyby rostou v téže míře, v které se zdržuješ sv. svátostí, neb tím se zbavuješ onoho chleba života, který věřícím nabízí Církevní sněm Tridentský a před ním již sv. Ignác Antiochijský jako protilék hříchu a závdavek nesmrtelnosti.¹⁾

Zanech proto také podloudnické pokory! Sv. Církev ví velmi dobře, že nejsi hoden přijímati Tělo Páně, a přes to vše žádá se, abys přijímal, abys přijímal často, velmi často, chceš-li se státi pravým služebníkem Božím. Ví tak dobře, že nejsi hoden, ani ty ani kdokoli jiný, že zavazuje všechny své děti, ano i samy kněze a biskupy, aby vyznali před sv. přijímáním ne jednou, ale třikráte: „Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum.“ „Pane nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou.“

Církev nežádá, abys přijímal, poněvadž jsi hoden, ale poněvadž potřebuješ přijímání, máš-li se státi co nejméně nehodným svého božského a předobrého Mistra. Vyzývá tě, bys často přijímal ne proto, že jsi svatý, ale abys mohl se jím stát; ne proto, že jsi silný, ale že jsi slabý a nedokonalý, že jsi nakloněn ke zlému, že snadno se necháváš svést a snadno hřešíš.

Strach před Bohem není žádnou ctností; dokonalost zbožnosti jest láska. Ale pravá láska vylučuje bázeň,²⁾ bázeň otrockou. Z bázně podržuje jen dětinnou úctu, která obdivuhodně se dá sloučiti s důvěryplnou něhou a kterou mohli bychom nazvati uctivostí lásky. Strach před Bohem jest znakem pobožnosti jansenistické, této pobožnosti nepravé a nebezpečné, která tísní srdce, duši v něm lásku i důvěru a duši vrhá v prázdnotu, vyprahlost a zoufalství.

¹⁾ Antidotum peccati, pharmacum immortalitatis. (Epist.) Antidotum quo liberemur a culpis quotidianis et a peccatis mortalibus praeservemur. (Sess. XIII. cap II.).

²⁾ Perfecta charitas foras mittit timorem. (I. Jan., IV. 18.)

Pravá pokora jest spojena vždy s důvěrou. Jistý spisovatel IV. věku se tázal, kdo jest pokornější: zda křesťan, jenž často přijímá, neb ten, který zřídka přijímá? I odpověděl si bez váhání, že ten jest nejpokornější, kdo nejčastěji přijímá Ježíše Krista, poněvadž to jest znamením, že lépe poznává svou bídu a hlouběji cítí potřebu svého uzdravení.

Bud' proto pln důvěry! Jdi k Ježíši Kristu, poněvadž On tě miluje, ač nejsi hoden Jeho lásky; jdi k Němu s pokornou a prostou něhou a zabývej se více láskou Boží než svou ubohostí a bídou! Čím častěji budeš přijímati, tím hodnější budeš svatého přijímání!

III.

„Kdybych často přijímal, přestalo by sv. přijímání na mne působit.“

Přestalo by působit na obraznost, na nervy, ano, dost možná; ale s vůlí jest jinak. Mluvím ze zkušenosti jako každodenní svědek obdivuhodných a úchvatných změn, jež časté přijímání působí v srdcích dobře připravených.

Jest jisto, že hledá-li kdo ve sv. přijímání pouze sladkost citové zbožnosti, ucítí tím více její oslabení, čím častěji půjde ke Stolu Páně. Ale ve sv. přijímání nemáme hledat zbožných pocitů, ani slz, ani sladkých dojmů; udělí-li nám je Bůh, děkujeme mu za to, jak děkuje dítě své matce za sladký příkrm neb zavařeninu, které po jídle od ní dostalo; ale jako příkrm jest málo výživný a vlastně jen pouhým dodatkem obědu, tak rovněž ve zbožných cvičeních, a zvláště ve vznešeném jich úkonu — ve svatém přijímání — máme přihlížeti k věcem podstatným, ke vzrůstu křesťanských ctností, jako pokory, tichosti, pokání, odloučenosti a lásky k bližnímu, a velmi málo zastavovati se u citových útěch, které jsou jako pouhou duchovní zavařeninou.

„Neklam se domněnkou, že pocítíš více zbožnosti, budeš-li řídčeji přijímati,“ napomínal sv. Alfons. „Kdo jí řídčeji, jí s větší chutí, ovšem; ale nikdy se nevyrovná silou tomu, kdo pravidelně se vyživuje. Přijímáš-li zřídka, snad se ti dostane něco více citové zbožnosti, ale přijímání prospěje ti méně, poněvadž tvá duše nebude mít dosti síly, aby se uvarovala chyb.“

Nepřikládej proto příliš velké ceny o něco větší citové horlivosti a pohlížej na zbožnost se stanoviska vyššího. Ve svých sv. přijímáních hledej ryzí účinnou lásku k Ježíši, a tu najdeš v nich vždycky. Půjdeš-li tedy proto ke Stolu Páně, abys mohl býti silnějším v pokušení, zmužilejším v každodenním boji, abys byl čistším a k modlitbě ochotnějším, pak buď ujištěn, že tvá přijímání prospějí ti nesmírně, a že čím budou častější, tím budou na tebe i více účinkovat.

IV.

**„Obávám se, že častým přijímáním zevšední
mí svaté věci.“**

Tato obava může býti tak dobrá, jak i nedobrá. Míniš-li zevšedněním nedbalost a povrchnost, dávám ti úplně za pravdu.

Mezi špatným a dobrým návykem jest týž rozdíl jako mezi zneužíváním a užíváním. Dobrých věcí máme užívat, ale ne zneužívat. Obava před zneužíváním a nadužitím nesmí však překaziti užívání, neb jinak nevykonali bychom nikdy nic; ostatně zneužívati možno všeho. Proto varuj se pečlivě všelike povrchnosti ve službě Boží.

Míniš-li však zevšedněním důvěrné obcování s božským Spasitelem, obvyklé s ním spojení, něžnou a důvěřivou odevzdanost, chybil bys velice, kdybys své srdce uzavřel citům tak ryze křesťanským.

Církev vybízějíc k častému sv. přijímání, vybízí zároveň k opravdovému důvěrnému styku s božským Spasitelem, s naším nebeským Přítelem,

jehož láska obdivuhodně se shoduje s nejhlubší uctivostí. Kdo se choval k Němu uctivěji než světci? A nemilovali ho přece všichni láskou nejněžnější a nejdůvěrnější? Ale nemusíme ani tak vysoko vzhlížeti! Pověz, kdo mezi křesťany tobě známými nejopravdověji ctí Boha i jeho zákon a jeho svátosti, ne-li ti nejhorlivější?

Nejen že se nesmíš obávat spřáteliti se s Ježíšem Kristem, uvyknout si často Ho navštěvovati v Jeho Božské Svátosti, ale máš v sobě i vypěstiti tento svatý návyk. Dobré obyčeje jsou právě tak žádoucí, jak nebezpečné jsou špatné návyky.

Můžeme tvrditi, že jen ten jest pravým a hlubokým křesťanem, jemuž služba Boží stala se zvykem, t. j. druhou přirozeností; nuže, sv. přijímání jest střediskem této božské služby. „Den beze Mše sv., bez sv. přijímání jest pro mne neslanou polévkou,“ řekl mi jednou jistý výtečný služebník Boží, obrácený protestant.

Zvykni si přijímat, dobře přijímat, a proto přijímej často! „Dobře děláme jen to,“ říkával sv. František Saleský, „co často děláme, a nejlepší dělníci jsou ti, kteří nejvíce se vycvičili ve své práci.“

V.

„Netroufám si jíti bez zpovědi ke sv. přijímání, a já se nemohu co chvíle zpovídat.“

Ach, kdo na tobě žádá takové ustavičné zpovídání? Církev, jež nás vybízí přijímati často, a možno-li, i každodenně, nikdy nežádala, abychom se zpovídali před každým sv. přijímáním.

Nechtějme býti katoličtější než papež a nevmýšlejme si povinnosti, kterých Církev neukládá a jichž nám ani neradí. Jdu však dále a pravím, že v tomto případě přičí se tvá slova i duchu sv. Církve. V jediném případě, praví sněm Tridentský, jest křesťan z a v á z á n zpovídati se před sv. přijímáním: „když se dopustil smrtelného

hříchu“, sibi conscius peccati mortalis.¹⁾ Ale křesťanské duše, které často přijímají sv. svátosti, zřídka kdy se dopustí smrtelného hříchu.

Co se týče chyb méně těžkých, jež nazýváme všedními a jež nezbytně jsou spojeny s lidskou slabostí, o těch víra učí výslovně, že upřímné vzbuzení božské lásky a lítosti postačí, aby nás úplně od nich očistilo; Církev, chtějíc svou mateřskou péčí nám usnadnit toto očistění, ustanovila k tomu pode jménem svátostin prostředky nadmíru prosté; k takým náleží mezi jiným znamení sv. kříže svěcenou vodou, modlitba „Otče náš“, „Confiteor“ při Mši sv. atd.

A váháš-li ještě přistoupiti ke Stolu Páně pro několik všedních hříchů, kterých jsi se dopustil od poslední zpovědi, poslyš, co praví církevní sněm Tridentský, tento velký hlas Církve katolické, když prohlašuje, „že sv. přijímání chrání nás hříchů smrtelných a očišťuje od hříchů všedních“.²⁾

Rozuměj dobře, co tu pověděno; ne zpověď, ale sv. přijímání, ono přijímání, jehož se bojíš, bylo ustanoveno k odpuštění tvých každodenních chyb. Lituješ-li jich upřímně a jich nemiluješ, pak tvé sv. přijímání je stráví, jak oheň slámu stravuje; oheň nestravuje kamení, ani železa; kamením a železem miní se tu hříchy smrtelné, které zkrusiti dovede jedině těžké kladivo sv. zpovědi; sláma — toť souhrn chyb méně těžkých, jichž, bohužel, přes všecku svou upřímnou dobrou vůli, dopouštíme se každodenně.

Blud jansenistický to byl, který zavedl onu protikatolickou bázeň, jež pod záminkou větší svátosti vyvyšuje zpověď na úkor sv. přijímání, unavuje naši duši vrtochy, falšuje naše svědomí a nasmírně těší ďábla, když nás drží v uctivé vzdálenosti od pravé Eucharistie, této živé výhně pravé svatosti.

¹⁾ Conc. Trid. sess. XIII. c. VI.

²⁾ Antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis et a peccatis mortalibus praeservemur.“ Conc. Trid. sess. XIII. c. 2.

Náleží-li tvé srdce Bohu, pak přes všechny svoje každodenní slabosti a křehkosti přístup směle a s radostí ke stolu Páně! Kdybys příliš často chodil ke zpovědi, mohl by ses obávat, že unavíš svého zpovědníka; ale budeš-li často ano i každodenně přijímati, buď jist, že nikdy neunavíš svého dobrého Pána Ježíše.

VI.

„Bez přípravy nemohu přijímatí, a k náležité přípravě nemám pokdy.“

Zde se nejedná o tom, zda bez přípravy možno přistoupiti ke Stolu Páně; nelze odbýti lehkovážně úkonu tak svatého. Nedostatek přípravy vede k vlažnosti a činí i sebe lepší zbožné cvičení neprospěšným, nejednou i nebezpečným. Přijetí svaté Eucharistie nevyžaduje jen pouhé přípravy, ale přípravy velmi pečlivé; a ještě, když jsme se připravili dobře, ano i velmi dobře, třeba se pokořiti před Pánem Bohem a vroucně prosit, aby ráčil doplniti, čeho se nám nedostává.

Ale v čem záleží tato příprava? Jest snad nezbytně potřebno množiti svá pobožná cvičení a konati dlouhá rozjímání? Nikoli; to vše jest velmi dobré, ano i žádoucí pro ty, kdo mají dosti volného času; ale každý ho nemá. Svatá Církev, která nás všechny, ať jsme kteréhokoli stavu neb věku, vybízí k častému přijímání, sama ze všech první nám připomíná, že především třeba vyplniti povinnosti svého stavu.

Čeho jest tedy k dobré přípravě potřebí? Abychom křesťansky žili, t. j. zbožně se modlili, často myslili na Pána Ježíše, vnitřně s Ním byli spojeni, bděli nad sebou, varovali se i malých chyb, zmužile plnili své povinnosti, hleděli Bohu se zalíbiti a cvičili se v pokoře i v tichosti. Pravou přípravou na sv. přijímání jest způsob, kterým žijeme, podobně jako pravým díkůčiněním jest způsob, jakým trávíme den po přijetí Božského Spasitele.

Co ti k tomu překáží? Zda potřebuješ mnoho času, chceš-li mysliti na Pána Ježíše a ho milovati, chceš-li být čistý i dobrý a posvěcovati své každodenní práce křesťanským úmyslem?

Chce-li kdo býti dobrý, nepotřebuje více času než jiný, jenž chce býti zlý, podobně jako ho nepotřebuje více ten, kdo chce žíti pro Ježíše Krista, než ten, kdo žije pouze pro sebe.

„Časté přijímání,“ praví Kornelius a Lapide, „jest nejlepší přípravou na sv. přijímání. Přijímání jest též díkůčiněním za jiné sv. přijímání, a dnešní sv. přijímání jest nejlepší přípravou na zítřejší... Se sv. přijímáním jest jako s modlitbou; čím více se kdo modlí, tím lépe se modlí, tím raději se modlí.“

„Jestli tedy,“ dodává sv. Alfons, „pro nějaký dobrý skutek neb pro tu neb onu povinnost zbylo ti na přípravu jen málo času, nezanechávej proto sv. přijímání! Hleď se jen pečlivě vyhnouti zbytečným rozmluvám a nepotřebnému zaměstnání.“

Tím se nechce tvrditi, že máš zanechat modlitby a nábožných cvičení, kterými se duše připravuje na bezprostřední přijetí božské Eucharistie. Nikoli; neboť, jak učí papež Innocenc XI. a s ním všichni učitelé a vůdcové duchovního života, tato příprava a rovněž i bezprostřední díkůčinění jsou velmi potřebné. Bez této přípravy oslábla by v nás uctivost k Eucharistii, oslábl by i duch víry. Máme-li tedy mnoho času, věnujme mnoho času přípravě na svaté přijímání; máme-li však málo, jak se často stává, spokojme se s nejpotřebnějším a ostatní nahraďme tím větší horlivostí.

Dobrý sv. František Saleský doplňuje tyto moudré rady vodítkem, podaným v „Navedení k životu zbožnému“: „V předvečer“, doporučuje světec, „uchyl se záhy, můžeš-li, do ústraní, abys klidně se mohl usebrati a se modliti. Ráno hned při probuzení pozdrav božského Spasitele, který tě očekává. Cestou do kostela obětuj své přijímání nejsvětější Panně, a pak s láskou přijmi Toho, který z lásky k tobě přichází.“

Buď přesvědčen, že v těchto věcech každý může vše, co jen chce, a že každý vždy najde nějakou chvíli, aby se připravil a přijal Tělo Páně, touží-li po tom opravdově.

Kolik jsem znal osob každého věku i stavu, kterým dle zdání bylo znemožněno časté přijímání; ale jejich horlivost vždy dovedla vyhověti jejich zbožné touze. Znal jsem chudého hochu, s kterým bezbožní rodiče vždy nakládali surově, kdykoli plnil své náboženské povinnosti; ale uměl to tak dobře zařídit, že ani jediné neděle nezanedbal svatého přijímání. Vstal velmi časně a tiše vyšel z domu, spěchal do kostela, kde přistoupil ke stolu Páně; díkůčinění vykonal zpáteční cestou, i stihl domů dříve, než rodiče si mohli povšimnouti jeho nepřítomnosti. Znam v Paříži několik matek, které den co den, v zimě jako v létě, spěhají na nejranější mši sv., aby včas mohly býti opět doma, aby jejich nepřítomností netrpěl nikdo, ani chof, ani dívky.

Měj i ty podobnou dobrou vůli; měj i onoho ducha víry, a pak vždy budeš míti dosti pokdy, abys často a svatě přijal božskou Eucharistii: „V a d e, e t t u f a c s i m i l i t e r.“ I ty čiň podobně.

VII.

**„Necítím žádné horlivosti při sv. přijímání;
jsem roztržitý a nepobožný.“**

Když sv. Petr poznal v zázračném rybolovu božskou svatost a velebnost Toho, který vešel do jeho loďky, vrhl se k nohám Ježíšovým a řekl: „E x i a m e, D o m i n e, q u i a h o m o p e c c a t o r s u m ! Odstup ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.“ A božský Mistr mu odpověděl: „N o l i t i m e r e ! Neboj se!“¹⁾

Ty též se neboj! Zda nenáleží tvé srdce Bohu? Zda nechceš mu věrně sloužit? Roztržitosti mají

¹⁾ Luk. V. 8.

nás pokořovat, ale ne zstrašovat; nejčastěji, buď o tom přesvědčen, nejsou ani dobrovolné, i nezba-vují nás ovoce svatého přijímání.

Smutek, nechut, nedostatek citové útěchy, obtížné roztržitosti — tím vším trpěli svatí jako ty. Sv. Vincenc z Pauly trpěl po dvě léta takovou vyprahlostí, že nemohl ani vyjádřit vzbuzení konu víry; a poněvadž ďábel těžil z jeho úzkostí, aby ho znepokojoval tím těžkým pokušením, ubohý světec umístil na svém srdci Credo, jež napsal a přišel do kleriky, a pak jednou pro vždy umluvil se s Pánem Ježíšem, že kolikrát se dotkne jeho ruka oné cedulky, tolikrát má to znamenati vzbuzení zbožných konů, jichž vyjádření jest mu nemožné. Neochvějný ve víře pokračoval ve všech zbožných cvičeních a sloužil denně Mši sv. Pověz, zda jeho sv. přijímání bylo dobré?

Arcibiskup Fenelon trávil poslední léta svého života v podobném téměř utrpení; psal příteli, zbožnému vévodovi Beauvillierskému: „Jsem v hluboké vyprahlosti a v klidu velmi hořkém.“

Takové zkoušky jsou obvyklou cestou, kterou božský Spasitel očišťuje všechny své věrné služebníky. Právě pro takové sklíčené duše, podle mínění sv. Terezie, není lepšího léku než časté sv. přijímání.

Ostatně, jak praví sv. Vavřinec Justiniani, nej-světější Svátost často působí, aniž by si toho duše byla vědoma; a veliký učitel sv. Bonaventura dodává: „I když se cítíš vlašným a nepobožným, nevzdaluj se svatého Stolu; neb čím jsi churavější, tím více potřebuješ lékaře.“¹⁾ Jistý svatý kněz, rektor semináře, řekl mi rovněž: „Méně se obávám nedbalosti ve sv. přijímání, než zanedbávání sv. přijímání; nemoc jest přece lepší než smrt.“

Eucharistie jest výhní lásky Boží; čím chladnějším se cítíš ve svém nitru, tím častěji se přibližuj k té božské výhni!

A potom, nezavinils poněkud snad sám onu vyprahlost, která tě znepokojuje? Varuješ se pečlivě

¹⁾ Sv. Bonav., De perfect. relig. c. XXI.

všedních chyb? Dáváš pozor, abys nezarmucoval ve svém srdci Ducha Svatého? Bezprostředním důsledkem těchto nevěrností bývá obyčejně jistý vnitřní smutek, zdánlivá opuštěnost, nedostatek duchovní útěchy.

Ještě něco: nevyplývá tvé utrpení duševní z těsnoty srdce, ze zbožnosti snad až příliš sobecké? Při svatém přijímání, jako vůbec při modlitbě, máme mysliti více na jiné nežli na sebe. Láska k bližnímu ti přinese štěstí. Tvé srdce se rozšíří a rozveselí, budeš-li více pečovati o spásu svých bratří, o obrácení hříšníků, o zájmy sv. víry. Při modlitbě za bližního dostane se ti citů i pozornosti, kterých jsi neměl, pokud jsi myslil pouze na sebe.

Ještě však třeba připomenouti, že taková nechť jest téměř vždycky pokušením. Dábel nemoha na tebe otevřeně útočiti, mstí se tím, že tě zneklidňuje a skličuje. Ale vyzrej na něho; chce tě rozmrzeti a zmalomyslniti; ty však stůj pevně, a záhy i pro tebe nadejde čas útěchy.

VIII.

„Netroufám si často přijímatí, neb stále se dopouštím týchž chyb.“

A myslíš, že budeš lepší, budeš-li řídčeji přijímatí?

Umdléváš-li při pravidelné výživě, co teprv, když budeš méně jísti nebo přestaneš-li vůbec jíst? Nejen že zeslábneš, ale zemřeš hladem. Vzdálíš-li se chleba silných, oslábneš ještě více a nebudeš si pouze jako dnes stýskati na lehké chyby, ale na poklesky velmi těžké, na hříchy smrtelné. „Hřeším každodenně,“ praví sv. Ambrož, jak zmiňuje se o tom sv. Tomáš Akvinský, „hřeším každodenně, proto každodenně potřebuji léku;“ „*quotidie pecco, quotidie remedio indigeo.*“¹⁾

¹⁾ Summ., IIIe. part., q. 80, art. 10.

A ještě: „Tohoto každodenního chleba požíváme jako léku na svoje každodenní choroby.“¹⁾

Totéž nejsv. Panna dala jednoho dne na srozuměnou sv. Františce Římské, která se rmoutila, vidouc tak malý pokrok po tolika sv. přijímáních. „Má dcero,“ řekla něžně, „chyby, kterých se dopouštíš, nesmějí tě vzdalovati Stolu Páně; naopak, tím mocněji tě mají k němu poháněti, neb v nejsvětější Svátosti máš lék na všechny svoje bídy.“

Sv. přijímání, i každodenní, chrání sice od hříchů těžkých, ale nečiní nás bezhříšnými. Pokud jsme na tomto světě, hřešíme, a máme-li pravdu pověděti, řekneme, že i nejlepší mezi námi jsou vlastně jen nejméně špatní. Buďme tedy trpělivi sami s sebou a snášejme se, když Pán Ježíš nás snáší.

Tak činili svatí, tak činili i první křesťané. Každodenně přijímali, a přece chybovali jako my. Mýlí se velice, kdo se domnívá, že všichni byli svatí. Listy apoštolské i jiné, z prvotní Církve nám zachované, dostatečně svědčí o opaku.

Není jediné epištoly sv. Pavla, v níž by přemnohým z nich nevytýkal nestálostí, různic, nedvěku a nedbalosti. Sv. Cyprian trpce si stěžuje na slabost a poklesky křesťanů karthaginských. Tedy všichni první křesťané nebyli svatí, a přece, opakují ještě jednou, přistupovali den co den ke Stolu Páně. Papež svatý Anaklet, jak se dočítáme u sv. Tomáše, osvědčuje, že toto pravidlo pochází přímo od apoštolů: „Sic et Apostoli statuerunt“, a že také bylo učením sv. Církve římské: „et sic sancta tenet Romana Ecclesia.“²⁾ Toto prohlášení jest částí Konstitucí apoštolských, které podle mínění nejzávažnějších theologů pocházejí všechny alespoň z II. století sv. Církve.

Tedy každodenní přijímání nečinilo jich bezhříšnými, ale posvěcovalo je mocně, chránilo od

¹⁾ Iste panis quotidianus sumitur in remedium quotidianae infirmitatis. (S. Amb. lib. IV. de Sacra Catech. Rom.)

²⁾ Const. Apost. Summ., III. p. q. 80. a. 10.

přemnoha chyb, a velikému množství dopomohlo k etnostem nedostižným.

Tak bude i s námi. I když sv. přijímání neučiní nás dokonalými, přece zvolna umenší naše vady a dopomůže ke vzrůstu v zbožnosti a v moudrosti.

Nediv se, nebude-li tato proměna za jediný den vykonána. Kolik let potřebuje dítě, aby dorostlo v muže! Kdo však vidí, jak roste? A přece roste s každým dnem; práce ta jest ukryta, ale přece velmi skutečná, k níž přispívá každý z požitých pokrmů.

Nediv se též, dopouštíš-li se t ý c h ž chyb. Zbožnost a sv. přijímání zdokonalují naši přirozenost, ale neničí jí; i za posvěcujícího působení Ježíše Krista zachovává každý z nás svou osobitost a zárodek hlavních vad. Právě tohoto zárodku, této slabé stránky hledí využíkovati zlý duch, a odtud pramení všechny naše opětne pády; — bohužel až příliš časté, které unavují a pokořují křesťany, ale nikdy jich nemají skličovati.

Můžeš-li si dáti svědectví, že nemiluješ hříchu, že chceš věrně sloužiti Ježíši Kristu, pak se neznepokojuj svými denními chybami; sv. přijímání tě od nich očistí, jak jsem již dříve pověděl, když jsem podal učení církevního sněmu Tridentského.

Ale na neštěstí zastanou duchovní vůdcové jen málo křesťanů tak dobře smýšlejících a proto ke svému velikému žalu nemohou v š e m svým kajícím raditi časté sv. přijímání.

Proto praví též veliký sv. Tomáš, který ve své *S u m m ě* stanoví tak jasně katolickou tradicionelní thesi o výtečnosti každodenního přijímání, že „nemohou všichni věřící bez rozdílu přijímati každodenně božskou Eucharistii.“

U c t i v o s t a l á s k a — tak vyznívá praktický závěr sv. Tomáše, který však ihned dodává, že „láska a důvěra mají převládati nad úctou.“¹⁾ Nezapomeň nikdy na toto výtečné pravidlo!

¹⁾ Amor tamen et spes praeferentur timori. (III. c. pars, q. 80. art. 10.)

IX.

„Bojím se, že častým sv. přijímáním vzbudím údiv a pohoršení osob, které mne znají.“

Mluvíš zde o křesťanech polovičních, t. j. o celém tom množství lidí, kteří sice zachovávají jisté zvyky náboženské, ale jinak nechápou věci Božích? Víš dobře jako já, co třeba mysliti o jejich kritikách. Nech je mluvit; jejich hana jest téměř chválou.

Míníš však naopak osoby zbožné? Tu můžeš býti jist, že nikdy se nebudou horšiti ani diviti, budeš-li žíti jako pravý křesťan. Víš, co pohoršuje u osoby, která často přijímá? Snad její přijímání? Nikoli, ale její nedbalost: přes všechna svá přijímání se nestará, aby se polepšila a přizpůsobila svůj život svaté víře; pohoršuje její netrpělivost, její zlý jazyk, vybíravost, přehnaná péče o zdraví a o pohodlí, vůbec všechny ty nesčíslné chyby, které nejsou jen pouhými nedokonalostmi a které nemohou uniknouti bdělému oku svědomí, jež aspoň poněkud pracuje o svém posvěcení.

Jestliže — nedej Bůh — poznáváš sebe v tomto obraze, musíš bez odkladu účinným lékem odpomoci tak pravdivému zlu. Musíš, ne snad zanechat sv. přijímání, ale ozbrojiti se větší energií, abys začal žíti světěji a Pána Ježíše důstojněji.

Vím, že i mezi dobrými křesťany jest tu a tam osoba málo poučená, kterou pohoršuje každá maličkost. Musíš ovšem hleděti, abys jí neurazil, ale nechť tebe příliš nedojme, co mluví. Dělej, co chceš, přece nikdy se všem nezalíbíš. Hleď se zalíbiti božskému Špasiteli; měj vždy upřímný a poctivý úmysl vždy dobře jednati; vyslechni pokorně, jak různě o tobě soudí lidé spořádaní, a dle potřeby užij toho k svému polepšení. V pochybnostech se obrať na kněze, obeznámeného na cestách Božích, a učiň podle jeho rady!

Taký byl náhled i učeného a zbožného Fénelona, který velmi doporučoval časté sv. přijímání. „Musíme si již uvyknout,“ říkal, „že i věřící, kteří

s prospěchem přistupují každodenně ke stolu Páně, dopouštějí se chyb všedních, ač upřímně touží nedopustiti se ani jediné. Netřeba se horšiti nad nedokonalostmi, které jim Bůh zůstává, aby je pokoril, jako spíše připomenouti si chyby mnohem hrubší a nebezpečnější, před nimiž je chrání tento každodenní lék.“

„Nač se horšiti, vidíme-li dobré osoby světské, jež toužíce zvítěziti lépe nad svými nedokonalostmi a lépe odolati pokušením zkaženého světa, chtějí se síliti Ježíšem Kristem?“

„Nech se souditi, ne reformatory, kteří nadmíru rádi se horší a kritisují, ale zkušeným vůdcem, který povede tě v duchu s v a t é C í r k v e.“

Bdi tedy pečlivě nad sebou; nedůvěřuj právě tak vrtochům jako nevázanosti! Každodenně obnov svá dobrá předsevzetí a dle možnosti starej se velmi málo, co tomu řeknou lidé.

X.

„Kdybych často chodil k sv. přijímání, rozmrzela by se na mne celá naše rodina.“

Chodíš k sv. přijímání pro rodinu anebo pro sebe? Kdyby se doma mrzeli, že každodenně jíš, zda přestaneš proto jísti?

Dětinná poslušnost a rodinné povinnosti jsou dojista velkou a svatou věcí, ale jen s podmínkou, že rodina si bude všímati pouze toho, co se jí dotýče. Víím, že do jisté míry jest člověk zavázán, i v tom, co se vztahuje na službu Boží, ustoupiti rodinným požadavkům; ale tato ústupnost má svoje meze, a každý jest přísně zavázán jich šetřiti. Sv. svátosti více než co jiného vymykají se pravomoci rodiny, která učiní nejlépe zůstavi-li úsudku sv. Církve i jejích sluhů tuto důležitou a choulostivou otázku svědomí.

Sv. přijímání jest zdrojem vší milosti, vší sladkosti a dobroty. Přijímáš-li často a dobře, záhy se změníš ve svůj prospěch. Doma si toho všimnou

první a poněvadž též první budou se tomu těšiti, dají si pozor, aby ti nepřekáželi. Buď obezřetný a pevný a pak dojista se dovedeš zařídit, aby tvá účast na sv. svátostech nebyla nikomu na obtíž.

Ale jestliže přes všecku obezřetnost a šetrnost budou se doma ještě mrzeti, kráčeť dále klidně svou cestou a dělej, jako bys nic nepozoroval. Předsudky samy záhy zmizí a doma si již zvyknou, že chodíš často k sv. přijímání, jak zvykne člověk na tolik nepříjemných věcí. A kdo ví, zda božský Spasitel neodmění tvé vytrvalé oddanosti a nepřitáhne k sobě právě ty, kteří dnes tak úsilně tě chtějí od něho vzdáliti.

To se přihodilo právě nyní, kdy píši tyto řádky, jistému bohatému obchodníkovi pařížskému, který byl nejen lhostejný ve věcech náboženských, ale vůbec i nepřítelem každé účinné zbožnosti. Před několika lety ovdověl, i svěřil obě své dcerušky jistému výtečnému pensionátu, kde se jim dostalo vychování hluboce křesťanského. Když starší dospěla šestnácti let, odvolal ji domů, aby mu vedla domácnost. Mladá dívka, právě tak rozhodná jako zbožná, zůstala věrna svým křesťanským zásadám, ač musila býti velmi opatrná, aby nevzbudila otcův hněv. Ale jednoho dne přece ji zastihl, když se s komornou vracela z kostela, a zároveň zvěděl, že ještě nesnídala. To v něm vzbudilo podezření. Domýšleje se čehosi, tázal se, zda nebyla u přijímání. „Ano, tatínku,“ odpověděla bez váhání, „a velmi jsem se za tebe modlila.“ „A často přijímáš?“ tázal se otec nevrle. „Ano, tatínku, jsem tak šťastna, že přijímám často, velmi často. Ve sv. přijímání čerpám sílu, abych mohla zastati všecky své povinnosti a zvláště, abych tobě byla tím, čím býti mám.“ Otec se zamlčel a sklonil hlavu. Když ji pozvedl, měl oči plné slz. Objímaje dceru neméně pohnutou šeptal: „Mé dítě, jak jsem šťasten, že mám takovou dceru, jakou jsi ty!“

Od té doby nastoupila úplná změna v názorech i v jednání onoho obchodníka, a nedostává-li se ještě čehos k jeho úplnému obrácení, vše nasvědčuje, že k tomu záhy dojde.

Kolik rodin vrátilo by se k Bohu, kdyby ve svém středu měly duše právě tak rozhodné v účinné lásce k Ježíši Kristu, jako ve věrném častém sv. přijímání!

XI.

„Znám mnoho zbožných osob, které zřídka přijímají.“

A já, já jich neznám mnoho. Zato málo znám těch, které často přijímají a nejsou v plném slova významu zbožnými.

Spletl jsi si tu poněkud pojmy, když zbožnými nazýváš osoby prostě „spořádané.“ Spořádanost není zbožností. Ke spořádanosti postačí zachovávat přesně přikázání Boží a církevní, každé neděle obcovat Mši svatě, na velké svátky přistoupiti ke stolu Páně, míti v úctě sv. náboženství a žítí počestně. Ale zbožnost se povznáší výše, žije více láskou k Ježíši Kristu. Vstoupil-li kdo jednou na cestu pravé zbožnosti, pak nestačí mu pouhá přikázání; chce žítí podle evangelických rad, cvičí se v sebezapření, ve vnitřní usebranosti, v úsilí o spásu duší a o celý ten souhrn ctností, kterými se vyznačuje křesťanská svatost; jedná více z lásky než z povinnosti a zvyká si viděti v službě Boží ne snad obtížné břímě, ale dětinnou, něžnou obětavost.

Pověz, zda znáš mnoho osob, oživených touto opravdovou zbožností, které by zřídka přistupovaly k božské Eucharistii? Bylo by to po prvé, kdy účinky by postrádaly své příčiny, neb Církev svatá představuje sv. přijímání jako podstatný kon křesťanské zbožnosti.

Jak zkušenost učí, zbožnost bez častého sv. přijímání jest právě tak nemožná, jako silné, kvetoucí zdraví bez dobré výživy.

XII.

„Chtěl bych často přijímati, ale zpovědník mi nechce dovolit.“

A proč nechce dovolit? Dojista by ti dovolil, ano sám by tě povzbudil, kdyby viděl u tebe lepší přípravu, abys s užitkem mohl často přijímati Tělo Páně. Ale prosil jsi ho kdy opravdově o převzácnou milost častého sv. přijímání? „Tlucte, a bude vám otevřeno,“ praví evangelium, „proste, a bude vám dáno!“ Poslechni mne a vyjev duchovnímu otci své dobré tužby; odstraň však též i překážky, odstraň onu nedbalost, ony zlé návyky, které znemožňují příznivé odpovědi, a pak uvidíš, že nebyl-lis dosud často u stolu Páně, byla to tvá vina a ne tvého zpovědníka.

„Ale,“ namítneš snad, „dělám, co mohu, starám se, abych žil dle možnosti co nejlépe, a stále se mi odpírá.“ Je-li tomu tak a není-li to u tebe žádný sebeklam, pak lituji tvého zpovědníka, poněvadž chybuje proti své povinnosti a bude jednou Bohu odpovídat za tvé slabosti a mdloby.

Všichni svatí kněží, oživení duchem sv. Církve, jsou příznivci častého sv. přijímání; jsou to oni věrní sluhové evangelia, kteří s neúnavným zápalem přivádějí ubohé duše k Pánu Ježíši, povzbuzují je k důvěře, úsilně je vybízejí k hostině eucharistické, jak jim rozkázal božský Mistr, když řekl: „Compelle intrare ut impleatur domus mea, přinuť je, ať vejdou, aby se naplnil dům můj;“ tak jednajíce, řídí se pouze všeobecným pravidlem, podaným výslovně samou Církví svatou. A vpravdě nejsme svobodni, co se týče zásady častého sv. přijímání. Mámeť v této věci přesná pravidla, jimiž se musíme řídit při vedení duší, nechceme-li těžce porušiti svých povinností. Církev je shrnula v slavném, až příliš málo známém katechismu, který na rozkaz sněmu Tridentského a péčí papeže sv. Pia V. byl uveřejněn pod názvem „Catechismus Romanus a d Parochos“.¹⁾ Tu podáno vodítko, jímž každý

¹⁾ Cat. Rom. ad Par. II. pars, c. II.

kněz říditi se má při poučování věřících. Nuže, tento katechismus církevního sněmu Tridentského, jak již dříve jsme pověděli, prohlašuje, že farář v svědomí svém jest zavázán vybízeti své ovečky k častému, ano i ke každodennímu přijímání, poněvadž duše, právě tak jako tělo, potřebuje každodenní výživy; i dokládá, že toto učení jest učení sv. Otců a církevních sněmů.

Sv. Karel Boromejský, velký a nedostižný arcibiskup Milánský, dává ohlásiti tento katechismus ve všech osmnácti diecésích, podřízených jeho pravomoci, a věda dobře, že nejeden z tamních kněží nepřeje častému přijímání, připojil pro biskupy nařízení, aby trestali přísně „severe puniendos“ všechny duchovní správce, kteří by se odvážili hlásat učení opačné.

Před sv. Karlem Boromejským sv. papež Lev IX. nejvyšší svou autoritou a zvláště Bullou „ad hoc“ podává neméně jasné a zřejmé vodítko, když praví: „Žádnému křesťanu nebudiž snadno odepřeno svaté přijímání, a odepření nevyplývej nikdy u kněze z netrpělivosti neb z libovůle.“ „Nulli christianorum communio facile denegatur, neque indignanter hoc fiat arbitrio sacerdotis.“

Svaté paměti papež Innocenc XI. naléhá rovněž na povinnost biskupů a kněží ohledně častého sv. přijímání. Zvědév pak, že v jistých diecésích, kde zvykem bylo každodenní přijímání, vyskytla se v této příčině jistá nadužití, vytkl je sice a odsoudil, a hleděl též velmi pečlivě, aby udržel v platnosti zvyk tak oprávněný, a zároveň poukázal, jak pastýřové duší mají děkovati Bohu za zvyk tak spasitelný a jak s mírnou obezřelostí mají jej udržovat a sílit.¹⁾ „Horliví pastýři,“ dokládá sv. Otec, „budou zejména bdíti, aby nikdo

¹⁾ Episcopis autem, in quorum dioecesibus viget huiusmodi (quotidianae communionis) devotio erga sanctissimum sacramentum, pro illa gratias Deo agent, eamque ipsi adhibito prudentiae et iudicii temperamento alere debebunt. (Decretum 12 februar. 1679.)

nebyl odvrácen od častého neb každodenního přijímání; to však nezabrání náležité obezřelosti, s kterou věřící budou připuštěni k častějšímu neb méně častému přijímání podle důstojnější neb méně důstojné přípravy.“¹⁾

Posléze Benedikt XIV. zvláštním brevem připomíná italskému episkopátu, že biskupové, faráři a zpovědníci nemohou užiti lépe svého zápalu i svojí péče, než budou-li vybízeti věřící k horlivosti a k častému sv. přijímání, jak tomu bylo za prvních křesťanských dob.

Sami biskupové jsou vázáni těmito pravidly sv. Církve a sv. Stolice; když provinciální synoda v Rouenu stanovila, že z úcty ke sv. tajemstvím „ob irreverentiam quam potest quotidiana hujus sacramenti sumptio parere,“ Tělo Páně má býti podáváno kromě neděle jen dvakráte v týdnu, zrušil Řím toto nařízení významným slovem: „Obstare Concilium Tridentinum,“ odporuje tomu církevní sněm Tridentský.

Opakuji proto, že v této příčině nejsme svobodní, a naše povinnost kněžská záleží jedině v tom, abychom u každé jednotlivé duše, ovšem s potřebným rozlišením, užili všeobecné zásady o častém sv. přijímání.

Vím, že jistí kněží, jinak úctyhodní, obávají se dovolovati časté přijímání. Není pochyby, že se klamou, poněvadž Církev učí opaku; ale není to jedině jich vinou. Vinu má vychování jistého předechu jansenistického, kterému nedovedou se ubrániti ani sebe lepší duchové. Nehaním tu nikoho; podávám pouze zásady naprosto pravdivé, poněvadž jsou to zásady sv. Církve a sv. Stolice. Zda vůdce duchovní nemá býti především katolickým? Nedůvěřuj proto oněm zaujatostem jansenistickým a

¹⁾ In hoc igitur Pastorum diligentia potissimum invigilabit, illudque omnino provideat, ut nemo a sac. Convivio, seu frequenter, seu quotidie accesserit, repellatur; et nihilo minus det operam, ut unusquisque digne pro devotionis et praeparationis modo rarius aut crebrius Dominici Corporis suavitate degustet. (Decretum 12 Februar. 1679.)

gallikánským, které zavrhují, ne-li zásadně, tedy alespoň prakticky, co Církev přikazuje neb k čemu radí! Nesvěřuj se nikdy vedení kněze, prosáklého těmito předsudky; podá ti, bez jakékoli obavy, vlastní klamné náhledy místo neomylných myšlenek Církve katolické, Matky duší i Matky pravé zbožnosti. Za takého vedení trpí duše mnoho, neb jest to vedení nejen pochybené, ale i velmi suché a despotické.

„Pán náš Ježíš Kristus,“ vypravuje ctihodný Ludvík de Blois, „stěžoval si jednoho dne na ty, kdo odvracejí duše od častého sv. přijímání. „Mojí radostí jest,“ řekl Pán, „býti se syny lidskými; pro ně jsem ustanovil nejsv. Svátost oltářní, a kdo duším brání Mne přijímat, kalí Mou radost.“

Ctihodný P. z Avily, kterého velmi si vážili sv. František Saleský a sv. Terezie, říkával často, že kdo haní sv. přijímání, zastává úřad zlého ducha, který chová neukojitelné zášti k nejsv. Svátosti oltářní.

Bohu díky, v lůně našich kostelů mizí stále víc a více stopy jansenismu, který tam nadělal tolik spoust. Dnes více než kdy jindy vědí duchovní vůdcové, že čím věrněji se budou řídit pravidly sv. Církve o častém sv. přijímání, tím více sobě i duším svěřeným zajistí věčnou blaženost. Sv. Markéta z Kortony měla zpovědníka, který ji stále vybízel k velmi častému přijímání. Po jeho smrti zjevil Pán světici, že tento dobrý kněz byl v nebi skvěle odměněn za laskavost, s kterou jí usnadnil přístup k božské Eucharistii. Čteme ještě v životě zbožného řeholníka, P. Antonína Torresa T. J., jak po smrti se zjevil jisté svaté duši a řekl jí, že Bůh rozmnožil jeho slávu na nebi zvláště proto, poněvadž doporučoval všem svým kajícníkům časté sv. přijímání.

Blažený kněz, který se ve svém svatém úřadě řídí pravidly sv. Církve; a blažené duše, které se z dobroty Boží setkaly s takovým vůdcem na cestě životní.“

XIII.

„U nás není zvykem chodit často k sv. přijímání.“

Řekni raději zlozvykem než zvykem. Pod jménem zvyků a obyčejů zahnízdilo se u nás množství předsudků, které v naší křesťanské otčině vysušily prameny náboženského života. Zhoubná ta činnost trvala více než sto let: pod pokryteckým vnějším uctíváním znemožnila téměř opravdovou zbožnost, vyprázdnila kostely, otupila srdce a stěží jen setřásáme již po celá léta prach těchto osudných zvyků.

Četné farní osady, v nichž pravé učení katolické a obezřetná horlivost dobrých a neohrožených kněží dopomohly zbožnosti k opětnému rozkvětu, zakusily již účinků častého sv. přijímání. Znam kraje, které tímto způsobem v málo letech se změnily k nepoznání. Jestli sv. přijímání pro celý kraj tím, čím jest pro každou jednotlivou duši — výhní života.

Pro lásku Boží přiložme všichni ruce k dílu! Zanechme lidských ohledů, zanechme malomyslnosti a zbabělosti! Setřesme jeho lži a klamu. Zkrušíme-li led, pro který sluneční paprsky nemohou proniknouti až k vodě života, zachráníme ubohé rybky, spící již tak dlouho zimním snem, a vrátíme život, vrátíme radost nesčetným duším, které hynou, poněvadž jim nechtějí dáti Ježíše Krista.

Jak úctyhodné jsou dobré zvyky, tak nebezpečné jsou zlozvyky. Tento však jest ze všech nejprevrácenější a velmi závažnou překážkou křesťanského obrození naší vlasti.

XIV.

„Stačí přistoupiti ke stolu Páně o velkých svátcích aneb nanejvýš měsíčně.“

I to jest příliš mnoho pro toho, kdo bez lásky přijímá, a komu sv. přijímání jest nemilou povin-

ností. Není pochyby, že měsíční přijímání jest dobré, ale klamal by se velice, kdo by se domníval, že tím vyhovuje přání sv. Církve a že náleží k hluboce zbožným křesťanům. Sv. František Saleský smýšlí jinak, když prohlašuje, že dobrý křesťan, jenž má péči o svou duši, nemá déle než měsíc odkládati sv. přijímání. Dříve uvedený „Katechismus římský“ podává, jak patrně, totéž pravidlo; radí-li každodenní, týdenní a posléze i měsíční přijímání, nezdá se, že by předpokládal delší odlehlost časovou.

Toto měsíční přijímání, žádané v mnohých bratrstvech i v ústavách katolických, právě tak jako týdenní přijímání v kláštorech a v seminářích, jest stanoveno jako minimum a ne jako maximum; těmito stanovami třeba se řídit v duchu, který je diktoval, v duchu katolické zbožnosti, která, ač ve shodě se sv. Církví přeje si přijímání mnohem častějšího, uznala přec za dobré stanovití nejzazší meze pro duše méně horlivé.

Smysl těchto chvalitebných zvyků a nařízení musíme si vysvětliti velkým pravidlem, které ovládá všechny ostatní, totiž tradicí sv. Církve a sv. Stolic. Zmínili jsme se již dříve o tomto učení, které Benedikt XIV. zahrnuje v slovech: „Není nikoho, komu bychom nemohli doporučiti měsíční přijímání, a málo jest duší, kterým bychom mohli odepríti týdenní sv. přijímání.“ Touž myšlenku vyjadřuje jasně sv. Antonín, arcibiskup florentinský: „Vybízím každého, jehož svědomí není obtíženo hříchem smrtelným, aby každou neděli přistoupil ke Stolu Páně.“¹⁾

Sv. František Saleský, když ve své Filothei doporučuje týdenní sv. přijímání, jest o častém přijímání zdánlivě jiného názoru, než většina ostatních světců; ale jeho slova byla příliš přeháněna. Světec prohlašuje, a dojista vším právem, že každodenní přijímání nemožno doporučiti všem bez rozdílu. „Žádoucí příprava pro tak časté přijímání má býti výborná, i nebylo by tedy dobře, kdybychom je

¹⁾ Pars 3. tract. 14. cap. 12.

doporučeli všeobecně. Poněvadž však u nejedné dobré duše shledáme takou výbornou přípravu, nebylo by rovněž dobře, kdybychom každého chtěli od něho odvracet; tu nutno přihlížeti ke každé jednotlivé duši zvláště. Bylo-li by neobezřetné, bez rozdílu všem doporučeti tak časté přijímání, bylo by rovněž neobezřetné haniti proto někoho, zejména, řídí-li se radou moudrého duchovního vůdce.“¹⁾

Neznám jasnějšího a prostšího pravidla, než které podává sv. Tomáš Akvinský. Vysvětliv učení katolické o každodenním přijímání a opíraje se o autoritu sv. Otců, zejména o památný výrok sv. Augustina: „Tento chléb každodenní přijímej každodenně, aby každodenně ti mohl prospěti; ale hleď i tak žíti, bys každodenně jej mohl přijímat,“ stanoví andělský učitel tuto výtečnou zásadu: „Ví-li kdo ze zkušenosti, že každodenní přijímání rozmnožuje jeho lásku k Bohu, aniž by tím utrpěla jeho uctivost k nejsvětější Svátosti oltářní, má přijímati každodenně.“²⁾

Je-li tak i u tebe, přistupuj každodenně ke stolu Páně! Chceš-li však se spokojiti s týdenním sv. přijímáním, jsi úplně svoboden. Jest to obyčejné přijímání dobrých křesťanů, ale není to časté přijímání, jak učí výslovně sv. Alfons Liguori. Světec nazývá častým pouze přijímání několikrát v týdně vykonané. „Zda můžeme tvrditi,“ dodává sv. biskup, jehož mravoučné zásady byly právně zkoumány a schváleny sv. Stolicí, že často obcuje Mši sv., kdo se omezuje na neděle a svátky? Patrně nikoli. Proto nemožno rovněž tvrditi, že často přijímá, kdo pouze týdně přijímá.“

Jen si nezvykej „měřiti sv. přijímání zákonem času; čisté svědomí již ti ukáže, že jest na čas přistoupiti ke stolu Páně,“ praví sv. Jan Zlatoústý; a sv. Ambrož dokládá: „Kdo nemá dosti přípravy,

¹⁾ Kn. II. XX.

²⁾ I. Tom in libro quarto Sententiarum,

aby přijímal každodenně, nemá jí více, aby přijímal jednou za rok.“

XV.

„Úhrnem to vše jest přehnané a nemožné.“

Není to pouze možné, ale i snadné, jak ukazuje množství vpravdě pobožných křesťanů; přehánějí pouze jansenisté a polojansenisté, kteří vyžadují skutečně nemožné přípravy k sv. přijímání. Ach, co bychom měli říci my kněží, kteří podle svatého zvyku každodenně sloužíme Mši svatou? Nemáme snad jako každý člověk své bídy, své nedokonalosti, své každodenní slabosti? Věz, že žádný kněz není zavázán sloužit každodenně Mši sv., a i povinnost duchovních správců vztahuje se pouze na neděle a svátky. Naše každodenní přijímání bylo by tedy nadužitím. Kdo však se odváží tak tvrditi? Není-li patrné, že přes všechnu — bohužel — až příliš častou nedokonalost naší přípravy jest každodenní slavení Oběti nejsvětější naší záchranou, naší spásou, principem naší síly, tajemstvím naší čistoty, zdrojem naší apoštolské horlivosti, naší oporou v každodenním nebezpečí? Chceme snad užívatí dvojí váhy a dvojí míry, jedné pro sebe, druhé pro své bratry? Kdo z nás by chtěl, jak farizej v evangeliu, jiným ukládati břemene, k němuž sám nemá odvahy?

Cokoliv radí Církev katolická, není ani přehnané ani nemožné. Církev podává se zbožností i pravdu; poslouchati jí, toť poslouchati samého božského Spasitele; pohrdati její radou, toť pohrdati světlem Božím.

Podivno, jak katolíci a někdy i sami kněží tak málo dbají autority božské. Buď logický ve svém věření i ve všech jeho praktických důsledcích! Ty věříš, ty víš, že jest to Ježíš, jenž mluví k tobě Svou Církví; neměj na tom dosti Ho slyšet a schvalovat, ale jdi až do konce, dojdi až k činu.

Nechť reptají, kdo nechtějí pravdy! Nechť stavějí na odiv svou uctivost k nejsv. Svátosti, ucti-

vost, která jest vlastně jen otrockou bázní, ukazující jednak na nedostatek porozumění tajemstvím Ježíše Krista a jednak na přílišné lpění na vlastním osobním mínění. Ale ty, pravé dítě svaté Církve, krácej klidně cestou, kterou kráčeli světci: a za příkladem apoštolů, mučedníků a prvních křesťanů; za příkladem sv. Ambrože, sv. Jana Zlatoústého, sv. Jeronyma a sv. Augustina; za příkladem sv. Františka z Assisi, sv. Tomáše Akvinského, sv. Bonaventury; za příkladem sv. Filipa z Neri, sv. Karla Boromejského, sv. Ignáce, sv. Kajetána, sv. Františka Saleského, sv. Alfonse z Liguori; za příkladem Bellarmina, Fénelona a tolika jiných, kteří jako o závod oslavovali časté sv. přijímání, neobávej se přepjatosti, neobávej se bludu!¹⁾ „Radujte se v Pánu, ano, pravím vám, radujte se!“²⁾ Ty chceš žítí pro Ježíše Krista; živ se tedy přehojně Ježíšem Kristem!

Časté sv. přijímání pro děti.

Snad při pohledu na dětskou lehkomyšlnost pokouší se o nás myšlenka, že časté přijímání jest u dětí nemožné, a že pravidla sv. Církve týkají se pouze dospělých. Ale to není pravda a v tom vězí právě jeden z osudných předsudků, které zavinily zkázu nesčíslných mladých duší, zůstavených bez obrany v boji s vášněmi.

Děti právě tak jako dospělí mohou a mají přijímati často. Božský Spasitel více na nich nežádá, než co jsou schopny Mu dáti, a lépe než my zná jich lehkomyšlnost, která nás tak leká; ale ví též a mnohem lépe než my, že nevinnost jest převzácným pokladem, o nějž zlý duch chce je záhy oloupiti, a že jediné sv. přijímání dovede je obhájití proti nástrahám nepřátelským.

¹⁾ Přečti si již dříve zmíněnou knížku „Otevřené nebe,“ kterou napsal P. Favre ze Savojska. Jest to nejúplnější a nejkatoličtější soubor této důležité these, o které nevědomost nahromadila tolik předsudků! Knížka, ač formou poněkud těžká, jest obsahem svého učení skutečným pokladem.

²⁾ Filip. IV. n.

Již dříve jsme řekli, že nikdy nepřijímáme příliš často, přijímáme-li dobře; a k dobrému přijímání stačí přijmouti Pána Ježíše s upřímnou dobrou vůlí. To platí o dětech právě tak jako o dospělých; a zkušenost učí, že nic není upřímnějšího než dobrá vůle u dítěte, které vykonalo právě své první sv. přijímání. Miluje Ježíše Krista a touží po Něm; proč bychom neměli mu Ho dáti? Často jest hodnějším přijmouti Pána než my, kteří pohrdáme jeho zbožností. „Nechte maličkých přijíti ke Mně,“ praví božský Špasitel, „a nebraňte jim, neb takových jest království nebeské.“ Království nebeské zde na zemi — toť Eucharistie.

Pravíš, že děti jsou lehkomyšlné? Nic není pravdivějšího, ale právě proto třeba je připouštěti často ke stolu Páně, milují-li Boha a chtějí-li ho milovat. Lehkomyslnost jest jen tehdy překážkou sv. přijímání, je-li dobrovolná. Pro dítě týden jest měsícem; v jeho věku střídají se dojmy rychle a živě. Proto nutno vzbuzovati u něho často dojmy křesťanské, chceme-li pro budoucnost vychovati muže věrou silné.

„Děti jsou lehkomyšlné?“ Ano, ale i dobré a příchýlné; potřebují lásky a této potřebě musí se dostati pravého pokrmu; musíme je naučiti milovati Ježíše Krista a proto i uvéstí je často v důvěrný s Ním styk. Jejich vady, ač pravdivé, mají jen málo podstaty, a jedině zbožnost dovede zabránit, aby se nezvrhly v nepravosti.

Křesťanské dítě, počínajíc od prvního sv. přijímání, mělo by přijímati pravidelně každou neděli a každý svátek, leda že by zpovědník, rodiče neb učitelé zjistili u něho zřejmý nedostatek dobré vůle. Ale i tu jen s velikou opatrností třeba vzdáliti je Stolu Páně; neb nebezpečí špatných mravů vyskytá se bezprostředně, ono nebezpečí, jež hrůzou plní srdce mateřské, a jež vítězně dovede přemoci jedině božská Eucharistie. Chceš svému dítěti zachovati čistotu a nevinnost? Povzbuzuj je, aby často přijímalo, a zvláště mu nebraň, kdykoli zpovědník je k tomu vybídne. Kolik otců a matek horlivostí špatně pochopenou bylo první příčinou

záhuby svých dítek! Kolik z nich osobně jsem znal, kteří sami zavinili zkázu, jíž se byli předtím obávali! Neboj se pro své dítě častého přijímání, naopak, boj se jeho nedbalosti ve sv. přijímání, boj se jeho malého zápalu pro božskou Eucharistii! Všeho se možno obávat u dítěte, které se vzdaluje Boha.

„Ale my se obáváme pro budoucnost! Lépe na počátku jíti zvolna, než později zůstávati pozadu.“ A proč by se mělo zůstávati pozadu? Proč by ty dobré a zbožné děti měly přestat Boha milovat? Zda horlivé mládí není nejlepším zárukou křesťanské budoucnosti? Chceš-li, aby tvé dítě mělo dosti síly proti zlu, nebraň mu, aby již ode dneška mohlo hojně čerpati ze zdroje vší síly a úzce spojití se s Původem vší věrnosti. Jeho nynější zbožnost bude zárukou zbožnosti budoucí a jeho zachovaná věrnost bude tobě i jemu zorou čistého jinošství.

Přihodí-li se dosti často, že i přes sv. přijímání děti se vždy neuchrání pádu, jak bude jim bez onoho „svatého chleba, jenž plodí panny“? Jen málo jest dětí, kterým postačí měsíční sv. přijímání, a není téměř ani jediného, kterému by neprospělo mocně přijímání týdnenní; toto přijímání považuji za potřebné pro ty, kteří se kloní k vášním smyslným. Uznávám ovšem, že do věku čtrnácti, patnácti let žije málo dětí tak pobožně, aby mohly přijímati častěji než jednou týdně; ale dívky, které milují vroucně božského Spasitele, které pečlivě bdí nad sebou a nehřeší úmyslně, mohou s velkým užitekem dvakrát neb třikrát v týdnu přijímati Tělo Páně.

V prvních stoletích byly děti právě tak jako dospělí připouštěny ke každodennímu přijímání; v svátosti Ježíše Krista čerpaly onu silnou míru křesťanského života, onoho ducha víry, modlitby a horlivosti, který dal Církvi tolik desíletých, dvanácti- i patnáctiletých světců a mučedníků. Rámě Boží není ukráceno. Tytéž prostředky budou i v našem století míti tytéž účinky, a sv. přijímání,

podané dnes věku dětskému, i dnes v něm zplodí světce.

„Obáváme se,“ namítají ještě někteří rodiče, „že naše dítě bude až příliš pobožné, že bude chtít státi se knězem, zasvětiti se Bohu.“ Znamená snad zbožnost totéž jako povolání? Obávati se povolání — toť velké poblouzení křesťanských rodičů; neb kdo se Bohu zasvětil, zvolil si nejlepší částku a na celou rodinu přitahuje požehnání Boží; ale obávati se zbožnosti jest hotový nesmysl. Zbožnost jest velkým dobrem a pravým štěstím; „zbožnost ke všemu jest užitečná,“ praví Písmo svaté, „neboť má zaslíbení života budoucího i nynějšího.“ Nelze býti příliš zbožným, poněvadž nelze býti příliš dobrým. Ubohé děti, které jsou obětí podobných smyšlenek.

Zůstavme tedy dětem náboženskou svobodu, která samojediná dovede otevřítí jejich srdce a naučiti je životu křesťanskému. Nemáme práva ani ji potlačovat, ani jí činiti násilí, zvláště, vztahuje-li se na sv. svátosti. Poučujme dítky, řiďme je, obestírejme jich nezkušenost všemožnou péčí; to vše jest velmi dobré, jest i naším právem a naší povinností; ale naše vedení budiž především katolické a nikdy ať nezabíhá tak daleko, aby překáželo svobodě svědomí. Takým nadužitím autority zavedli bychom duše na bezcestí a mimoděk zkřížovali u nich záměry božského Spasitele.

Tedy i pro dítky jest časté sv. přijímání. Chceme-li vychovati silná křesťanská pokolení, dejme již dětem božskou Eucharistii. Eucharistie samojediná dovede vypěstiti křesťany.

„Žádáte však tím věci nemožné. Kněží, prací přetížení, přes všecku horlivost nemohou pečovati o všechny děti, vypěstiti v nich zbožnost a připravit je k častému sv. přijímání!“ Uznávám to sám první a s velkým bolem. A přece myslím, kdyby tato až příliš zanedbaná částka našeho sv. úřadu byla spravedlivě oceněna podle své nedostižné hodnoty, jak snadno mohli bychom docílití převzácných výsledků; a nemůžeme-li všechny dítky připravit k častému sv. přijímání, najdeme alespoň

dosti času pro ty, u nichž rozum, dobré srdce a šťastné uschopnění vzbuzují nejlepší naději.

Kéž mi jest dovoleno obrátiti nejhlubší pozornost kněží i rodičů na tento tak důležitý předmět!

Časté sv. přijímání pro jinochy.

Co jsem řekl o dětech, vztahuje se ještě více na jinochy šestnácti až dvaceti let, na ona nebezpečná léta, kdy boj proti vášním ztěžují příklady zkaženého světa a jiné tisícové vnější obtíže. Svatý Filip z Neri, který zasvětil svůj život posvěcení římské mládeže a jehož svědectví má dvojí váhu, andělské svatosti i zvláštní odborné zkušenosti, prohlašuje, že časté přijímání spolu s pobožností k nejsv. Panně jest nejen nejlepším, ale vlastně jediným prostředkem, kterým mladá osoba zachovati si může bezúhonné mravy, život podle víry, i pozdvihnouti se ze svého pádu a napravit, co zavinila svými slabostmi.

Kdysi přišel jistý studující ke světci s prosbou, aby mu dopomohl zbaviti se zlých návyků, v jejichž porobě trval již celá léta. Sv. Filip ho potěšil, udělil mu moudrých rad a vyslechnuv pokorné vyznání jeho slabostí, propustil ho rozhřešeného a šťastného, doporučuje mu zároveň, aby nazítří přistoupil ke stolu Páně. „Kdyby se stalo, nedej Bože, že byste opět klesl,“ dodal, „přijďte okamžitě ke mně zase a důvěřujte v dobrotu Boží.“ Druhého dne k večeru blížil se ubohý hoch opět ke zpovědnici, aby se vyznal z nového svého pádu. Světec ho povzbudil opět velmi laskavě, napomenul ho, by zmužile bojoval, dal mu opět rozhřešení a vyzval, aby jako včera přijal Tělo Páně. Student, kolísající se mezi prudkým návykem a touhou po návratu k Bohu, čerpal v milosrdném vedení světce a v častém přijímání sv. Eucharistie tolik síly a energie, že po třináct dní přicházel bez omrzení ke světci, jehož soucitná láska právě tak neumdlěla, jako jinochova kajícínost. Láska posléze zvítězila a Pán Ježíš získal brzy nového odda-

ného sluhu, jehož pokroky ve svatosti byly tak rychlé, že sv. Filip ho uznal za hodna důstojnosti kněžské. Byv později přijat do Kongregace Oratoriánů, vzdělával celý Řím svou horlivostí a svými ctnostmi; zemřel v mladém ještě věku smrtí svatých. Sám nejednou vypravoval o svém obrácení, aby jednak povzbudil hříšníky, a jednak aby ukázal jinochům, že sv. přijímání jest jejich spásou.

Kéž by se i mně to podařilo, kéž i mně dopráno viděti, jak se všichni utíkají k přesvatému Tělu Ježíše Krista! Jinoch bujností svého věku postaven jest mezi dvě krajnosti: mezi osudnou lásku k svému odpořilému tělu, jež ho hubí a poníží, a mezi lásku k nejsv. božskému Tělu svého Spasitele, jež ho posvěcuje, chrání a sílí, aby zvítězil nad svými vášněmi. Musí voliti mezi oběma; nerozhodne-li se pro druhou, padne první lásce za oběť. U věku osmnácti, dvaceti let zdrženlivost bez Eucharistie jest nemožná, a ještě nemožnější jest ona síla v dobrém, ona čistota v síle a ve všech pučících ctnostech, jež z mladého křesťana činí bytost nejpůsobnější a úcty nejhodnější.

Jak obdivuhodně by se změnily naše vychovávací ústavy i naše veřejné školy, kdyby v nich zavládlo časté sv. přijímání. Ustoupila by odporná nestoudnost, zmizela by z nich ještě záhubnější náboženská lhostejnost, a naše mládež, přirozeně tak živá a milá, takými dary ducha i srdce obdařená, povznesla by se ze své duševní prázdnoty, v níž tak dlouho již živoří, a vydala by Církvi i vlasti veliké muže bývalých dob; vše chřadne, vzdáleno jsouc Ježíše Krista, nic se nerozvíjí, leč Jeho božským dotykem.

Zkušenost ukazuje, jaký vliv má časté sv. přijímání na život jinochů! Není neřesti, které by nedovedla vykořeniti pravidelná častá účast na sv. svátostech, není vzkříšení, kterého by nedosáhla. Ať jsi jakýkoli, jinochu, čistý ještě a nevinný neb již pokleslý, přijímej Tělo Páně, které jediné tě udrží na cestě neb tě opět na ni přivede. Věř mi, že nic není snadnějšího, než si čistotu zachovati svatou Eucharistií. Čeho nedovedeš bez Pána Je-

žíše, s ním docílíš velmi snadno. Pamatuj na budoucnost! Chceš-li se jednou státí řádným opravdovým mužem, musíš důstojně prožítí léta svého mládí; a já opakuji, že chceš-li si zachovati neporušenou čest, není pro tebe jiné cesty, než utéci se k Eucharistii.

Časté sv. přijímání v seminářích.

Je-li kde na světě potřeba velmi častého sv. přijímání, to beze vší pochyby ve velkých a v malých seminářích, kde ve stínu oltářů se ukryly vybrané duše, jež božský Spasitel ve své nekonečné lásce, dobrotě a něžnosti předurčil k účastenství na svém božském kněžství.

V mnohých seminářích zůstavena mladým klerikům úplná svoboda, aby hověli své svaté zálibě a takorča instinktu milosti Boží a přijímali často Tělo Páně. Nelze ani, aby bylo jinak: povolání k lásce Ježíše Krista žádá nezbytně i účast na svátosti jeho lásky. Pravidelné časté přijímání jest a má býti prvním pravidlem v semináři, neb bez něho povolání se neutvrdí a tím méně se rozvine.

Kněžské povolání jest souhrn jistých vlastností a náklonností, které uschopňují mladého muže, aby se mohl státí jedním dobrým knězem. Tyto vlastnosti a schopnosti pocházejí od Boha, a v tomto smyslu jest povolání kněžské volbou Boží. Ale s povoláním jest jak s rostlinou: má-li nějaký zárodek, na př. liliový, vypučeti a vyrůstí, má-li vydati listy a nádherné květy, potřebuje určitých podmínek, bez nichž by zahynul; musí míti dobrou prst, dostatek slunce, tepla a vláhy, a konečně bedlivá péče musí uchrániti lodyhu před zlomením. Též povolání kněžské potřebuje k svému vývoji a zúrodnění celého souhrnu rozmanité péče, vedení i ovzduší svatosti, bez nichž by zahynulo. Seminář jest vybranou zemí, do níž sv. Církev přesazuje ony ze svých dítek, které se mají státí jejími sluhy; sv. přijímání a rozjímání jest tu teplem,

jež oživuje, i nebeskou rosou, jež ovlažuje tyto drahé sazenice Ježíše Krista.

Nemohu si představití žádný seminář bez častého sv. přijímání, rovněž jako žádný noviciát neb kterýkoli klášter. Mladý seminarista, kterého nevábí Eucharistie, sotva bude dobrým knězem, a rektor, který by pro chovance svatostánku nechápal důležitosti a svaté potřeby častého, velmi častého sv. přijímání, byl by patrně málo obratným zahradníkem.

Seminář sv. Sulpice vždy vynikal láskou k božskému přijímání. Po pět let, jež jsem tam prodlel, neminulo jediného dne, kdy určitý počet mladých kleriků by se nezúčastnil sv. tajemství; ve čtvrtek a v neděli bylo sv. přijímání téměř všeobecné, a mnoho bylo těch, kteří každodenně neb téměř každodenně přistupovali ke stolu Páně.

Co se týče sv. přijímání, platí o malých seminářích totéž, co o velkých; u věku dvanácti až dvaceti let, kdy hoch tam zůstává, dostavují se první krise dospívajícího věku, kdy nevinnost buď hyne neb se zachová, kdy rodí se návyky dobré neb zlé, kdy dítě dospívá v muže. Ježíš ve sv. přijímání má předsedati této přechodní době, tak rozhodné a důležité. On sám dovede obhájití Svě děti, On sám může za bouře ochrániti loď před ztroskotáním. Mluvím tu ze zkušenosti: malý seminář potřebuje alespoň právě tak častého přijímání jako velký; v prvním sv. přijímání zachovává, v druhém zdokonaluje. Ale jak by mohlo zdokonaliti, čeho dříve nezachovalo?

Znám jistý malý seminář, který díky božskému pěstění, o němž jsme právě mluvili, vydává převýborné ovoce. I mezi nejmladšími jest málo hochů, kteří by aspoň týdně nepřistupovali ke Stolu Páně, a nejeden z horlivějších přijímá častěji. Ve vyšších třídách jest v plné síle přijímání dvakrát, třikrát či čtyřikrát v týdnu, a mnozí přijímají každodenně. Ale též jaká krásná a srdečná zbožnost, jaký duch katolický, jaký pořádek a jaká čistota mravů panují v tomto požehnaném domě! Proto též mladí

chovanci, když vstupují do velkého semináře, jsou již duše vpravdě vnitřní, obdivuhodně připravené na svatá léta, která tam na ně čekají.

Kéž Bůh přispěje sv. Církvi v jejích potřebách, kéž jí ráčí poslati mnoho pravých kněží, vychovaných podle zásad katolických, v čistém duchu evangelia a Církve, v oné něžné, důvěrné a účinné lásce k božskému Spasiteli, kterou kněžstvo svým posláním roznítiti má ve všech duších!

Časté sv. přijímání pro zarmoucené a nemocné.

Vždy a za všech okolností potřebujeme Pána Ježíše; ale v zármutku, v soužení a v utrpení doléhá tato potřeba ještě citlivěji.

Z hloubi svého svatostánku volá božský Těšitel: „Pojďte ke mně všichni, kteří trpíte a se rmoutíte, a Já vás občerstvím.“ On Sám dovede setřítí slzy neb alespoň umírniti bolest. On Sám může našemu ubohému trpícímu srdci vrátiti klid, naději a onu hlubokou, zcela nadpřirozenou radost, kterou znají pouze křesťané, a jež tak obdivuhodně se druzí se slzami. Křesťan může býti sevřen úzkostí a bolestí, ale nemůže být nešťasten. „Pláču,“ řekla klidně jistá matka, která právě ztratila jediného syna, „pláču a přece jsem spokojena.“ Denně přistupovala ke Stolu Páně.

V Ježíši najdeme věčnost, najdeme nebe. Spěchejme k němu, kdy vyhnanství na nás trpce doléhá, kdy život nás tíží. Spěchejme k Jeho Svátosti, u níž zapomeneme na zemi i její soužení, kříže, boje a křivdy. Ježíš Kristus nás naučí tajemství, jak možno trpěti; odejme srdci hořkost a záměnou za ni dá svůj mír a svoji sílu.

Dostaví-li se nemoc, utecme se k Němu! Onť nejlepší ze všech lékařů, a Jeho návštěva uleví tělu a zároveň potěší i srdce. Nemocný křesťan má přijímati aspoň týdně hned od počátku své nemoci; lékař tělesný měl by býti zavolán teprv po lékaři

duchovním, země po nebi, čas po věčnosti, jak v Římě jest zvykem. Je-li nemoc k uzdravení, sv. přijímání změní dny bolesti v dny posvěcení, jež nezůstanou bez vlivu na budoucnost; je-li však nemoc již poslední, sv. přijímání připraví tě důstojně na svátost pomazání, abys láskou zcela očištěn mohl se objeviti před Bohem své věčnosti.

Hleď tytéž milosti zjednati i svému nemocnému dítěti; Církev učí výslovně, že mohou a mají přijímati, jakmile došly do rozumu, a papež Benedikt XIV. prohlašuje, že „u dítěte postačí, by dovedlo rozeznati nebeský pokrm od obyčejného.“ Jak svatě přijímají nemocné děti Tělo Páně! Milost svatého křtu působí v nich s obdivuhodnou silou, a lépe než všechno naše úsilí připraví je k důstojnému přijetí božské Eucharistie.

Závěr.

Jaký závěr praktický, můj drahý čtenáři, vyplývá pro tebe z této malé knížky? Máš snad ode dneška chodit každodenně k sv. přijímání? Kdybych tak radil bez rozdílu všem, jednal bych velmi neprozřetelně; radím ti však spolu se sv. Církví ke každodennímu přijímání, žiješ-li neb chceš-li žíti zcela pro Pána Boha.

Mým úmyslem bylo objasniti ti předmět a užívání sv. Eucharistie; vzbuditi v tobě touhu po velmi častém, ano i každodenním sv. přijímání; zaméziti, abys nehanil těch, kdo se oddávají tomuto svatému zvyku; posléze i ukázati, že nemáme se báti sv. přijímání, ale přijímati často a hledět vyhověti vždy víc a více přání sv. Církve, která podává nám ji každodenně.

Přijímej Tělo Páně, často je přijímej a podle možnosti hled' i šířiti časté sv. přijímání, kterého Pán Ježíš tak vroucně si přeje. Neposlouchej protivníků, ale číň, co praví svatá víra! Kráčeť pevným krokem po stopě světců! „Přijímej často, Filotheo,“

radí náš drahý sv. František Saleský, „přijímej dle možnosti co nejčastěji s dovolením svého duchovního otce; zbělí-li zajíci na našich horách zimní dobou, poněvadž nevidí a nejedí nic jiného než samý sníh, i ty ustavičnou adorací a ustavičným požíváním krásy, dobroty a čistoty v této božské Svátosti staneš se zcela krásnou, dobrou a čistou.“

Sancte et frequenter.

(Římský rituál.)

OBSAH

	Strana
Úvod	5
Pravý pojem sv. přijímání	7
I. Kdybych chtěl častěji přijímati, musel bych býti světlejší než jsem	10
II. Nejsem hoden přiblížiti se tak často k Bohu ve sv. přijímání	12
III. Kdybych často přijímal, přestalo by sv. při- jímání na mne působit.	14
IV. Obávám se, že častým přijímáním zevšední mi svaté věci	15
V. Netroufám si jíti bez zpovědi k přijímání, a nemohu se co chvíle zpovídat	16
VI. Bez přípravy nemohu přijímati a k náležité přípravě nemám pokdy	18
VII. Necítím žádné horlivosti při sv. přijímání; jsem roztržitý a nepobožný	20
VIII. Netroufám si často přijímati, neb stále se dopouštím týchž chyb	22
IX. Bojím se, že častým sv. přijímáním vzbudím údiv a pohoršení osob, které mne znají	25
X. Kdybych často chodil k sv. přijímání, roz- mrzela by se na mne celá naše rodina	26
XI. Zním mnoho zbožných osob, které zřídka přijímají	28
XII. Chtěl bych často přijímati, ale zpovědník mi nechce dovolit.	29
XIII. U nás není zvykem choditi často k sv. přijímání	33
XIV. Stačí přistoupiti ke stolu Páně o velkých svátcích aneb nanejvýš měsíčně	33
XV. To vše úhrnem jest přehnané a nemožné	36
Časté sv. přijímání pro děti	37
Časté sv. přijímání pro jinochy	41
Časté sv. přijímání v seminářích	43
Časté sv. přijímání pro zarmoucené a nemocné	45
Závěr	46